

TÜRKİYE HAVA SPORLARI FEDERASYONU HAKEM VE GÖZLEMCİ TALİMATI

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Talimatın amacı; Türkiye Hava Sporları Federasyonu bünyesinde bulunan tüm spor dalları müsabakalarını yönetecek hakemler ile ilgili işlemlerde uygulanacak usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Talimat, merkez hakem kurulu ve il hakem kurullarının kuruluşu, görev, yetki ve sorumlulukları ile hakemler ve gözlemcileri kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Talimat, 22.04.2022 tarihli ve 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu, 25.07.2024 tarihli ve 32612 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Spor Federasyonları Yönetmeliği ve 13.05.2025 tarihli ve 32899 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye Hava Sporları Federasyonu Ana Statüsü’ne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Talimatta geçen;

a) Bakan	: Gençlik ve Spor Bakanını
b) Bakanlık	: Gençlik ve Spor Bakanlığını,
c) Başkan	: Merkez hakem kurulu başkanını,
ç) FAI	: Uluslararası Hava Sporları Federasyonunu,
d) İl müdürlüğü	: Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünü,
e) İl müdürü	: Gençlik ve Spor İl Müdürünü,
f) İl temsilcisi	: Spor Federasyonu il temsilcisini,
g) Kurul	: Merkez Hakem Kurulunu,
ğ) Spor dalı	: Yamaç paraşütü, motorlu yelkenkanat, yelkenkanat, paramotor, planör, paraşüt, sıcak hava balonu, hava modelciliği, motorlu planör, microlight, gyrocopter, ultralight, genel havacılık, deneysel hava araçları, akrobasi, insansız hava araçları spor dallarını,
h) Spor federasyonu	: Türkiye Hava Sporları Federasyonunu,
ı) Spor federasyonu başkanı	: Türkiye Hava Sporları Federasyonu Başkanını,
i) Yönetim kurulu	: Türkiye Hava Sporları Federasyonu yönetim kurulunu, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Hakem Kurulları

Hakem kurulunun çeşitleri

MADDE 5- (1) Hakem kurulları; merkez hakem kurulu ve il hakem kurulundan oluşur.

Merkez hakem kurulunun kuruluşu

MADDE 6- (1) Merkez hakem kurulu; Yönetim Kurulunun kararı ile kurulur. Merkez Hakem Kurulu Başkanı Spor Federasyonu Başkanı tarafından belirlenir.

(2) Kurul; en az üç en çok yedi üyeden oluşur. Kurul üyeleri kendi aralarında görev bölümü yaparak, kurul işlerini yürütmek üzere bir sekreter seçer. Kurul sekreteri, toplantıları ve gündemi duyurmak, karar defterini yazmak, hakem sicillerini usulüne uygun olarak tutmak, her türlü yazılı evrak ve dokümanı düzenlemekte yükümlüdür.

(3) Spor Federasyonu Yönetim Kurulu, gerekli görmesi halinde her bir spor dalı için ayrı bir merkez hakem kurulu kurabilir.

Merkez hakem kurulunun görev süresi

MADDE 7- (1) Merkez hakem kurulunun görev süresi; Spor Federasyonu Başkanının görev süresi kadardır. Spor Federasyonu Başkanının görevden ayrılması ile Kurulun görev süresi sona erer. Yeni Kurul seçilinceye kadar eski Kurul göreve devam eder.

(2) Merkez hakem kurulu üyeliği aşağıdaki hallerde sona erer;

a) Üyenin yazılı olarak istifa etmesi,

b) Spor Federasyonu Başkanının görevden ayrılması

b) Mazeretsiz olarak üst üste üç toplantıya katılmaması,

c) 8 inci maddedeki niteliklerin kaybedilmesi,

ç) Spor Federasyonu Başkanının teklifi ve Yönetim Kurulu kararı ile üyeliğin düşürülmesi.

(3) MHK Başkanının istifa etmesi halinde; Yeni MHK Başkanı 30 (otuz) gün içerisinde, Spor Federasyonu Başkanınca belirlenir ve madde 6 hükümlerine göre yeni MHK oluşturulur.

Merkez hakem kurulu üyelerinde aranacak şartlar

MADDE 8- (1) Merkez hakem kurulu üyelerinde aşağıdaki şartlar aranır;

a) T.C. vatandaşı olmak,

b) En az lise veya dengi okul mezunu olmak,

c) Ulusal veya uluslararası hakem olmak,

ç) 25 yaşından küçük, 70 yaşından büyük olmamak,

d) Federasyon Disiplin ve Ceza Talimatı ve/veya 13/07/2019 tarihli ve 30830 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Spor Disiplin Yönetmeliğine göre son üç yıl içerisinde bir defada altı aydan fazla veya toplamda bir yıldan fazla ceza almamış olmak

e) Spor Federasyonu tarafından tescil edilmiş herhangi bir spor dalında faaliyet gösteren spor kulüplerinin, spor anonim şirketlerinin yönetim kurullarında üye, idareci, antrenör veya faal sporcu olarak görevli bulunmamak.

f) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile; Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, terörün finansmanı, kaçakçılık, nefret ve ayrımcılık, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar, fuhuş, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak, şike veya teşvik primi, kanuna aykırı olarak spor müsabakalarına dayalı bahis ve şans oyunlarını oynatma, oynatılmasına yer ve imkân sağlama, reklamını yapma, para nakline aracılık etme veya 7405 sayılı Kanunun 20 nci maddesine muhalefet etme suçlarından mahkûm olmamak.

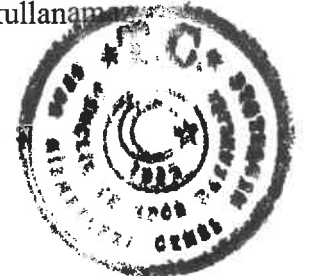
Merkez hakem kurulu toplantıları ve kararların alınışı

MADDE 9- (1) Spor Federasyonu Başkanı veya kurul başkanı merkez hakem kurulunu her zaman toplantıya çağırabilir. Kurul, gerekli hallerde salt çoğunlukla toplanır. Kararlar oy çokluğu ile alınır. Oyların eşitliği halinde, Başkanın kullandığı oy iki oy sayılır. Alınan kararlar, karar defterine yazılır ve toplantıya katılan üyelerce imzalanır.

(2) Spor Federasyonu Başkanı gerekli göreceği toplantılara Spor Federasyonu genel sekreterinin de katılmasını sağlar. Ancak; Spor Federasyonu genel sekreteri oy kullanamaz.

Merkez hakem kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 10- (1) Merkez hakem kurulunun görev ve yetkileri şunlardır;

- a) Uluslararası yarışma kuralları ile ilgili her türlü değişiklik ve yorumları, konu ile ilgili yayınları en kısa zamanda hakemlere duyurmak,
- b) Yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda görev yapacak hakemleri tespit etmek,
- c) Hakemlere yönettiği müsabakalarda görülen noksanlıklarla ilgili olarak telkin ve tavsiyelerde bulunmak,
- ç) Hakemleri denetlemek ve gözlemci raporlarına göre değerlendirmek,
- d) Disiplin Talimatına göre suç sayılan davranışlarda bulunan hakemler hakkında, gerekli soruşturmayı yapmak ve gerektiğinde disiplin kuruluna sevk edilmek üzere Spor Federasyonuna bildirmek,
- e) Hakemlerin dilek ve şikâyetlerini inceleyerek cevaplandırmak,
- f) İllerden gelecek her kategorideki hakem terfi tekliflerini inceleyerek terfi işlemleri için gerekli işlemleri yapmak,
- g) Kurs verebilecek hakemleri belirlemek ve yetişmelerini sağlamak,
- ğ) İllerden gelecek hakem kurs tekliflerini incelemek, uygun görülecek yerlerde kurslar açmak üzere kurs tarihlerini belirleyerek kurs verecek hakemleri tayin etmek ve Yönetim Kuruluna sunmak,
- h) Ulusal ve uluslararası seminerlere katılacak hakemleri tespit ve teklif etmek,
- ı) Açılacak olan aday hakem kursları ile terfi sınavlarının yazılı veya sözlü sorularını hazırlamak ve uygulamalı sınav şeklini belirlemek,
- i) Hakemlerin dosyalarının tutulması, hakem bilgileri ve terfi işlemlerinin düzenli bir biçimde kütüklere işlenmesini sağlamak,
- j) Her müsabaka sezonunun başlamasından önce düzenlenecek gelişim seminerlerine katılan faal hakemlerin listelerini belirlemek ve ilan etmek,
- k) Gözlemci raporları ile ilgili esasları belirlemek.

(2) Merkez hakem kurulu üyeleri illerde yapılacak resmi ve özel müsabakalarda gerektiğinde gözlemci, müsabaka direktörü veya hakem olarak görevlendirilebilir.

Merkez hakem kurulunun il hakem kurulları ile ilgili yetkisi

MADDE 11- (1) Merkez hakem kurulunun il hakem kurulları ile ilgili yetkileri şunlardır;

- a) İl hakem kurullarının çalışmalarını denetlemek,
- b) İl hakem kurullarınca gönderilen teknik anlaşmazlıkları incelemek ve karara bağlamak,
- c) İl hakem kurulunca gönderilen aday, ulusal ve uluslararası hakemlik terfi tekliflerini incelemek ve sonuçlandırmak.

İl hakem kurulunun kuruluşu ve görev süresi

MADDE 12- (1) İl hakem kurulu, en az üç en çok yedi üyeden oluşur. İl hakem kurulunun üç üyesi 14 üncü maddedeki şartları taşıyan ve bir sezon önceki müsabakalarda görev almış aday hakemler hariç faal hakemler arasından o ilde görev yapan hakemler tarafından seçilir, diğer iki üyesi ise il müdürlüğünün teklif edeceği dört aday arasından merkez hakem kurulunca seçilir. Belirlenen kurul il temsilcisinin teklifi, İl Müdürünün oluru, merkez hakem kurulu başkanının uygun görüşü ve Spor Federasyonu Başkanının onayı ile kurulur. İl hakem kurulu olmayan illerde anılan görevler il temsilcisi tarafından yürütülür.

(2) İl hakem kurulunun başkanı il temsilcisidir.

(3) Kurulun görev süresi il temsilcisinin görev süresi ile bağlantılıdır. İl temsilcisinde değişiklik olması durumunda yeni kurul seçilinceye kadar eskisi devam eder.

İl hakem kurulunun çalışma usulleri

MADDE 13- (1) İl hakem kurulu, il temsilcisi veya il hakem kurulu başkanının çağrısı üzerine toplanır. Kurul üyeleri kendi aralarında görev bölümü yaparak, kurul işlerini yürütmek üzere bir sekreter seçer. Kurul sekreteri, toplantıları ve gündemi duyurmak, karar defterini yazmak, hakem sicillerini usulüne uygun olarak tutmak, her türlü yazılı karar ve

dokümanı düzenlemekte yükümlüdür. İl hakem kurulu başkanı, kurulu her zaman toplantıya çağırabilir.

(2) Kurul çoğunlukla toplanır ve kararlar çoğunlukla alınır. Oyların eşitliği halinde başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır. Alınan kararlar, karar defterine yazılır ve toplantıya katılan üyelerce imzalanır.

İl hakem kurulu üyelerinde aranacak şartlar

MADDE 14- (1) İl hakem kurulu üyelerinde aşağıdaki şartlar aranır;

- a) T.C. vatandaşı olmak,
- b) En az lise veya dengi okul mezunu olmak,
- c) Ulusal veya uluslararası hakem olmak,
- ç) 25 yaşından küçük, 70 yaşından büyük olmamak,
- d) Görev yapacağı süre içerisinde sporcu olarak yarışmalara katılmamak,
- e) Spor Federasyonu tarafından tescil edilmiş herhangi bir spor dalında faaliyet gösteren spor kulüplerinin yönetim kurullarında üye, idareci, antrenör veya faal sporcu olarak görevli bulunmamak.

f) Federasyon Disiplin ve Ceza Talimatı ve/veya 13/07/2019 tarihli ve 30830 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Spor Disiplin Yönetmeliğine göre son üç yıl içerisinde bir defada altı aydan fazla veya toplamda bir yıldan fazla ceza almamış olmak.

g) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile; Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, terörün finansmanı, kaçakçılık, nefret ve ayrımcılık, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar, fuhuş, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmamak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak, şike veya teşvik primi, kanuna aykırı olarak spor müsabakalarına dayalı bahis ve şans oyunlarını oynatma, oynatılmasına yer ve imkân sağlama, reklamını yapma, para nakline aracılık etme veya 7405 sayılı Kanunun 20 nci maddesine muhalefet etme suçlarından mahkûm olmamak.

(2) Yeterli sayıda ulusal veya uluslararası hakem bulunmaması halinde, aday hakemler de kurulda görev alabilir.

İl hakem kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 15- (1) İl hakem kurulunun görev ve yetkileri şunlardır;

- a) İllerde düzenlenecek yarışmalarda görev alacak hakemleri belirlemek,
- b) İllerde kayıtlı hakemleri, görevlendireceği gözlemcilerle denetletmek,
- c) Merkez hakem kurulunun izni ile hakemlik konusunda konferanslar düzenlemek ve geliştirme kursları açarak hakemleri yarışmalara hazırlamak,
- ç) Hakem kursu açılması için Spor Federasyonuna talepte bulunmak,
- d) İllerde kayıtlı hakemlerin sicillerini tutmak, aday hakemlerden ulusal hakemliğe, ulusal hakemlikten uluslararası hakemliğe terfi edecekleri merkez hakem kuruluna teklif etmek,
- e) İhtilafli müsabakaların sonuçları hakkında birinci derecede karar vermek, bu karara itiraz halinde kesin sonuca bağlanmak üzere merkez hakem kuruluna göndermek,
- f) İhtilafa düşmesi halinde merkez hakem kurulundan toplantıya bir gözlemci göndermesini talep etmek.

g) Hakemlerin, müsabaka yönetiminden geçici veya sürekli kısıtlanmasını gerektiren hallerinde, sebebini ilgili hakeme duyurmak ve hakemin il hakem kuruluna bir hafta içinde

itiraz etmesi halinde bu itirazı il hakem kurulunun düşünceleri ile birlikte kesin karar verilmek üzere merkez hakem kuruluna göndermek,

ğ) Faal hakem belgelerini her yıl en geç 31 Aralık tarihine kadar merkez hakem kuruluna göndermek,

h) Spor Federasyonu tarafından verilen görevleri yapmak.

(2) İl hakem kurulu olmayan illerde düzenlenecek yarışmalarda görev alacak hakemlerin görevlendirilmesi il temsilcisi tarafından yapılır.

İl hakem kurulu üyeliğinin sona ermesi

MADDE 16- (1) İl hakem kurulu üyeliği aşağıdaki hallerde sona erer;

a) Kurulun görev süresinin bitmesi,

b) Üyenin yazılı olarak istifa etmesi,

c) Üyenin mazeretsiz olarak üst üste üç toplantıya katılmaması,

ç) Üye olma şartlarından birinin kaybedilmesi,

d) İl temsilcisinin gerekçeli teklifi ve İl Müdürünün onayı,

e) Bu Talimatta veya merkez hakem kurulunca verilen talimatlara aykırı hareket ettiğinin tespit edilmesi ve bu aykırılığın Spor Federasyonunca onaylanması.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hakemlerle İlgili Hususlar

Hakem olabilmek şartları

MADDE 17- (1) Hakem olabilmek için aşağıdaki şartlar aranır;

a) T.C. vatandaşı olmak,

b) En az lise veya dengi okul mezunu olmak,

c) 30 yaşından küçük, 60 yaşından büyük olmamak,

ç) Sağlık durumunun hakemlik yapmaya elverişli olması,

d) Federasyon Disiplin ve Ceza Talimatı ve/veya 13/07/2019 tarihli ve 30830 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Spor Disiplin Yönetmeliğine göre son üç yıl içerisinde bir defada altı aydan fazla veya toplamda bir yıldan fazla ceza almamış olmak.

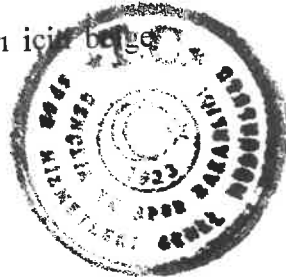
e) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile; Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, terörün finansmanı, kaçakçılık, nefret ve ayrımcılık, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar, fuhuş, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmamak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak, şike veya teşvik primi, kanuna aykırı olarak spor müsabakalarına dayalı bahis ve şans oyunlarını oynatma, oynatılmasına yer ve imkân sağlama, reklamını yapma, para nakline aracılık etme veya 7405 sayılı Kanunun 20 nci maddesine muhalefet etme suçlarından mahkûm olmamak.

f) Açılacak aday hakem kursu sonunda yapılacak yazılı veya sözlü ve uygulamalı sınavlarda 100 (yüz) üzerinden en az 70 (yetmiş) puan almak.

g) Müsabakalarda kullanılan GPS, uçuş bilgisayarları ve teknik cihazlar hakkında yeterli bilgiye sahip olmak,

ğ) Spor Federasyonu tarafından tescil edilmiş herhangi bir spor dalında faaliyet gösteren spor kulüplerinin yönetim kurullarında üye, idareci, antrenör veya faal sporcu olarak görevli bulunmamak.

h) Yönetim Kurulu MHK'nın teklifi üzerine gerekli görülen spor dalları için belge şartı getirilebilir.

Hakemlik kategorileri

MADDE 18- (1) Hakem kategorileri şunlardır;

- a) Aday Hakem,
- b) İl Hakemi,
- c) Ulusal Hakem,
- ç) Uluslararası Hakem.

Aday hakem

MADDE 19- (1) Merkez hakem kurulunun teklifi ve Yönetim Kurulunun onayıyla açılacak kursların sonunda yapılacak yazılı veya sözlü ve uygulamalı sınavların her birinden 100 (yüz) üzerinden en az 70 (yetmiş) puan alarak başarılı olanlar aday hakem olurlar.

(2) Aday hakemler, yapılacak resmi ve özel müsabakalarda hakem yardımcılığı yaparlar.

(3) Aday hakemlik süresi en az bir yıl, en çok iki yıldır. Sürenin başlama tarihi aday hakem olmaya hak kazanılan kursun bittiği tarihtir.

(4) Aday hakemlik süresini tamamlayanlar, il hakem kurulu tarafından MHK'ye teklif edilir. İl hakem kurulu olmayan illerde ise Merkez hakem kurulunun kararı ile uygun bulunan hakemlerin terfileri karar defterine alınan karar ile gerçekleşir.

(5) İl hakemliğine terfi etmek için gerekli belgeler:

a) İl hakem kurulu ya da il hakem kurulu olmayan illerde MHK tarafından verilen terfi yazısı,

b) İki adet fotoğraf,

c) Kimlik fotokopisi,

ç) Görev aldığı en az iki müsabakanın merkez hakem kurulu tarafından onaylı hakem isim listesi.

d) Görev aldığı en az iki müsabakanın en üst yetkili hakemi/hakemleri tarafından verilen olumlu görüş yazısı.

İl Hakemi

MADDE 20- (1) Merkez hakem kurulunun tespit edeceği yer ve zamanda yapılacak yazılı veya sözlü ve uygulamalı sınavlarda 100 (yüz) üzerinden en az 70 (yetmiş) puan alarak başarılı olan aday hakemler, il hakemi olurlar. İki defa sınava tabi tutularak başarı gösteremeyen aday hakemler bir yıl süre ile terfi sınavı için teklif edilemez ve il hakemi olamazlar.

(2) İl hakemleri illerindeki müsabakalarda veya merkez hakem kurulunca verilecek tüm resmi ve özel müsabakalarda hakemlik görevlerini yapabilirler.

(3) Ulusal hakemliğe terfi etmek isteyen hakemlerin, aşağıdaki belgelerle il hakem kurulu ya da il hakem kurulu olmayan illerde Merkez hakem kurulunun kararı ile uygun bulunan hakemlerin terfileri karar defterine alınan karar ile gerçekleşir.

(4) Ulusal hakemliğe terfi etmek için gerekli belgeler:

a) İl hakem kurulu ya da kurul olmayan illerde MHK tarafından verilen terfi yazısı,

b) Görev aldığı en az iki müsabakanın merkez hakem kurulu tarafından onaylı hakem isim listesi.

c) Görev aldığı en az iki müsabakanın en üst yetkili hakemi/hakemleri tarafından verilen olumlu görüş yazısı.

ç) Kimlik fotokopisi,

d) İl hakemi belgesi fotokopisi.

Ulusal Hakem

MADDE 21- (1) Merkez hakem kurulunun tespit edeceği yer ve zamanda yapılacak yazılı veya sözlü ve uygulamalı sınavlarda 100 (yüz) üzerinden en az 70 (yetmiş) puan alarak başarılı olan il hakemleri, ulusal hakem olurlar. İki defa sınava tabi tutularak başarı

gösteremeyen il hakemleri bir yıl süre ile terfi sınavı için teklif edilemez ve ulusal hakem olamazlar.

(2) Ulusal hakemler illerindeki müsabakalarda veya merkez hakem kurulunca verilecek tüm resmi ve özel müsabakalarda hakemlik görevlerini yapabilirler.

(3) Uluslararası hakemliğe terfi etmek isteyen hakemlerin, aşağıdaki belgelerle il hakem kurulu ya da il hakem kurulu olmayan illerde Merkez hakem kurulunun kararı ile uygun bulunan hakemlerin terfileri karar defterine alınan karar ile gerçekleşir.

Uluslararası hakemliğe terfi etmek için gerekli belgeler:

a) İl hakem kurulu ya da kurul olmayan illerde MHK tarafından verilen terfi yazısı,
b) Görev aldığı en az iki müsabakanın merkez hakem kurulu tarafından onaylı hakem isim listesi.

c) Görev aldığı en az iki müsabakanın en üst yetkili hakemi/hakemleri tarafından verilen olumlu görüş yazısı.

ç) Kimlik fotokopisi,

d) Ulusal hakem belgesi fotokopisi.

Uluslararası Hakem

MADDE 22- (1) En az üç faaliyet sezonu aralıksız ulusal hakemlik yapanlar merkez hakem kurulunun teklifi ve Yönetim Kurulunun kararı ile uluslararası hakem olurlar. Uluslararası hakemliğe geçişte Yönetim Kurulunun onayı ile bir yazılı veya sözlü ve uygulamalı sınav yapma şartı getirilebilir.

Müsabaka çeşitlerine göre hakem türleri

MADDE 23- (1) FAI spor kodlarında her bir spor dalı için özel hakem mevzuatları uygulamaktadır. Bu mevzuatlara uygun olacak şekilde merkez hakem kurulu tarafında görevlendirmeler yapılır.

(2) FAI'nin mevzuatlarındaki hakem türlerinde hangi hakem kategorilerinin görevlendirileceğine merkez hakem kurulu onayı ile karar verilir.

Hakemlerin yarışma öncesi ve sonrası görevleri

MADDE 24- (1) Hakemlerin yarışma öncesi ve sonrası görevleri şunlardır;

a) Yarışmanın yapılacağı bölgenin fiziki şartlarını, yerleşim düzenini ve teçhizatların ilgili spor dalının yarışma talimatına uygun olup olmadığını kontrol etmek,

b) Görevli oldukları yarışmalarda vizeli hakem belgelerini yanlarında bulundurmak ve gerektiğinde göstermek,

c) FAI'nin mevzuatlarını takip etmek ve buradaki görev tanımlarına eksiksiz şekilde uymak,

ç) FAI'nin ve spor federasyonunun kurallarının tarafsız olarak uygulandığını kontrol etmek.

d) Sporcuların malzeme ve teçhizatlarının FAI'nin ve spor federasyonunun kurallarına uygunluğunu kontrol etmek,

e) Görev süresince hakemlik sıfatına uygun davranış içinde bulunmak,

f) Can ve mal güvenliği için yetkililerce gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak,

g) Hakemlik görevini yaparken merkez hakem kurulunca belirlenen usul ve esaslara uymak,

ğ) Yarışma süresince, davranışları ile sporculara iyi örnek olmak,

h) Günün ilk yarışmasının başlama zamanından en az bir saat önce yarışma ilanında belirtilen yarışma yerinde bulunmak,

ı) Organizasyonu olumsuz yönde etkileyecek hareket ve davranışlardan kaçınmak,

i) Yetkili kurullarca kendilerine verilen görevleri yapmak,

j) Günlük yarışma görev sonuçlarının ertesi gün yapılacak yarışma görevinden önce hazırlanıp liste olarak herkesin görebileceği bir yere asılmasını kontrol etmek,

k) Bütün yarışma görevleri bittikten sonra en üst yetkideki hakem/hakemler tarafından imzalanmış tüm klasman sonuçlarını, ilgili raporları spor federasyonuna teslim etmek.

Müsabaka yöntemi ile ilgili esaslar

MADDE 25- (1) Spor federasyonu tarafından düzenlenen müsabakaların hakemleri merkez hakem kurulu tarafından tayin edilir.

(2) Müsabakalarda en az bir ulusal hakem veya uluslararası hakem, ihtiyaç kadar aday hakem görevlendirilir.

(3) Merkez hakem kurulu görevlendirmeleri yaparken müsabakanın yapıldığı ilden hakem görevlendirmeleri yapar. Müsabakanın yapıldığı ilde yeterli sayıda hakem bulunmaması durumunda farklı illerden görevlendirme yapabilir.

(4) Merkez hakem kurulu görevlendirmeleri yaparken müsabakanın türüne göre seçeceği hakemlerden İngilizce bilme şartı arayabilir.

(5) Yeterli sayıda hakem bulunmaması durumunda yurtdışından uluslararası bir hakeme görev verilebilir.

(6) Ulusal düzeyde yapılan okul sporları grup müsabakaları ve Türkiye birinciliği müsabakaları, analig grup müsabakaları ve Türkiye birinciliği müsabakaları, Üniversiteler arası lig müsabakaları gibi faaliyetlerde hakem görevlendirilmeleri MHK tarafından yapılır.

Hakem belgelerinin verilmesi ve vizesi

MADDE 26- (1) Belgeler her yıl o yıl için belirlenen ücret mukabilinde spor federasyonu tarafından vize edilir.

a) Hakemin unvan ve kademesinin değişmesi halinde, merkez hakem kurulu tarafından alınan kararın tarihi ile o unvan verilir.

b) Merkez hakem kurulu tarafından teklif edilerek spor federasyonunca açılan hakem seminerine katılmayan hakemlerin belgeleri vize edilmez. Ancak vize ücretini ödemesine rağmen geçerli mazereti nedeniyle seminere katılmayan hakemler, geçerli mazeretlerini belgelemeleri durumunda, merkez hakem kurulu tarafından değerlendirilerek uygun görülmesi halinde yeni bir seminere tabi tutulacaktır.

(2) Vizesi yapılmayan hakemlere o sezondaki yarışmalarda hakemlik görevi verilmez.

(3) Yabancı ülkelerde kaldıkları süre içerisinde, o ülke spor federasyonlarından hakem belgesi alan Türk vatandaşlarının Türkiye'ye döndüklerinde hakemlik yapmak istemeleri halinde belgelerinin hangi hakemlik kategorisine girdiğine veya geçerli olup olmadığına merkez hakem kurulunun teklifi Yönetim Kurulunun onayıyla kabul edilir ve belge tanzim edilir.

(4) Yurt dışındaki Türk vatandaşı hakemleri, spor federasyonundan izin almak kaydı ile buldukları ülkede hakemlik yapabilirler.

Hakem belgelerinin iptali

MADDE 27- (1) Hakem belgeleri aşağıda belirtilen hallerde iptal edilir;

a) Hakemlikten istifa etmek,

b) Hakem olabilme şartlarından birini kaybetmek,

c) Müsabakalarda kasıtlı olarak müsabaka kurallarını ihlal etmek,

ç) Mazeretsiz olarak üst üste üç defa hakemlik görevine gelmemek,

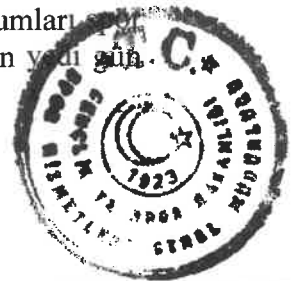
d) Gerçeğe uymayan rapor tanzim etmek veya gerçeği gizlemek ya da sporculardan maddi veya manevi bir çıkar temin etmek,

e) Mazeretsiz olarak iki yıl hakemlik yapmamak.

(2) Merkez hakem kurulu tarafından spor federasyonu disiplin kuruluna sevk edilen ve cezaları kesinleşen hakemlerin ceza süresince belgeleri askıya alınır. Bu süre boyunca cezalı hakemler görev yapamaz.

Vize edilmeyen belgelere itiraz süresi

MADDE 28- (1) Belgeleri vize edilmeyen veya iptal edilen hakemlere durumları spor federasyonunca tebliğ edilir. Bu durumda olan hakemler; tebliğ tarihinden itibaren vize için başvurabilir.

içerisinde spor federasyonuna yazılı itirazda bulunabilirler. İtiraz, merkez hakem kurulunca bir ay içerisinde incelenerek kesin karara bağlanır ve ilgililere bilgi verilir.

Hakemlik görevine ara verilmesi

MADDE 29- (1) Hakemlik görevine ara vermek isteyen hakemler, mazeretlerini beyan eden dilekçelerini merkez hakem kuruluna gönderirler. Bunlar hakkında merkez hakem kurulunca verilen karar, hakemin dosyasına işlenir. Bu durumdaki hakemlere, o sezon için hakemlik görevi verilmez. Tekrar hakemlik yapmak isterlerse, yeniden sınava tabi tutulurlar. Başarılı olanlar hakemliğe ara verdikleri kategoriden hakemliğe devam ederler. Aralıksız iki yıldan fazla hakemliğe ara verenlerin belgeleri vize edilmez.

(2) Buldukları yerlerde yarışma olmaması nedeniyle hakemlik yapmayanların mazeretleri üç yıl için geçerlidir. Hakemler faal oldukları sürece verilen görevleri yapmaya mecburdur. Yıl boyunca verilen görevler için en çok iki defa geçerli mazeret beyan edilebilir. Sürekli mazeret beyan edenler, o sezon faal hakem listesinden çıkartılır ve sicillerine işlenmek üzere spor federasyonuna bildirilir.

Hakemlikten istifa

MADDE 30- (1) Hakemlikten istifa edenler, bu isteklerini bir dilekçe ile merkez hakem kuruluna bildirirler. Merkez hakem kurulu, bu dilekçeyi hakemin özlük dosyasına işlemek üzere spor federasyonuna gönderir.

(2) Hakemlikten istifa edip, bir ay içerisinde istifasını geri alan hakemlere, o sezon müsabakalarda görev verilmez. İstifanın tekrarı halinde ise, belgeleri vize edilmez.

Hakemlerin rapor verme zorunlulukları ve süresi

MADDE 31- (1) Müsabakadaki en üst yetkideki hakem/hakemler, kendileri tarafından imzalanmış tüm klasman sonuçlarını ve ilgili raporları müsabaka bitimini takiben 3 (üç) gün içinde spor federasyonuna teslim eder.

(2) Yurtdışında müsabaka yöneten veya kursa katılan hakemler; görüşlerini bildiren bir raporu yurda dönüş tarihinden itibaren on beş gün içerisinde yazılı olarak spor federasyonuna bildirir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralardaki hükümlere uymayan hakemlere yürürlükteki disiplin talimatı hükümleri uygulanır.

(4) Yurtiçinde açılan hakem kurs ve seminerlerde eğitmenlik görevi verilmesi halinde bu görevleri yaparlar.

Hakem kıyafetleri

MADDE 32- (1) Hakem kıyafetleri, MHK tarafından belirlenir ve spor federasyonunun resmî internet sitesinde duyurulur.

a) Hakemler; MHK tarafından belirlenen kıyafetleri giymek zorundadırlar.

b) Hakemler belirlenen amblemleri ve sembolleri takmak zorundadırlar.

Hakem yaka / boyun kartları

MADDE 33- (1) Hakemler yarışmalarda hakem kimlikleri ile kendilerine verilen görev kartlarını takmak zorundadırlar.

Hakemlerle ilgili kısıtlamalar

MADDE 34- (1) Hakemler; basın, sosyal medya veya internet yoluyla; diğer hakemler, sporcular, idareciler, hakem kurulları, spor federasyonu başkanı, Yönetim Kurulu üyeleri, spor federasyonu personeli ile teşkilat mensupları hakkında gerçeğe uymayan, küçük düşürücü ve benzeri sözlü veya yazılı beyanda bulunamazlar, bulunanlar hakkında disiplin soruşturması açılır.

Kamu görevlisi sayılması

MADDE 35- (1) Bu Talimatta adı geçen görevliler, 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanununun 42. Maddesinin 5. Fıkrası uyarınca görevleriyle ilgili olarak işlemiş oldukları suçlar bakımından kamu görevlisi sayılır. Ceza kanunlarının uygulanması

bakımından bunların işledikleri suçlarla bunlara karşı işlenen suçlarda devlet memurlarına ilişkin hükümler uygulamaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Gözlemci**

Gözlemci

MADDE 36- (1) Spor federasyonu veya il müdürlüklerince düzenlenen müsabakalarda; gözlemci görevlendirilebilir.

(2) Düzenlenen müsabakaların gözlemcileri merkez hakem kurulu tarafından ulusal veya uluslararası hakemler arasından görevlendirilebilir.

(3) Gözlemciler, açılacak hakem kurs ve seminerlerine katılmak zorundadırlar.

(4) Gözlemcilere ait bilgileri içeren özlük dosyası spor federasyonu tarafından tutulur.

(5) Aşağıdaki kurallara uymayan gözlemciler yürürlükteki Disiplin Talimatı hükümlerine göre disiplin kuruluna sevk edilir:

a) Raporlarını kasıtlı ve süresinde vermeyen.

b) Müsabakaya ait bilgileri eksik ve gerçeğe aykırı veren.

c) Müsabaka mahalline mazereti olmaksızın gitmeyen, geç giden veya gitmeden rapor düzenleyen.

ç) Müsabaka ile ilgili beyanda bulunan veya raporlarını açıklayan.

Gözlemcinin görev ve yetkileri

MADDE 37- (1) Gözlemcinin görev süresi; teknik toplantının başlangıcından önce başlar ve kapanış törenine kadar devam eder.

(2) Takvimde yer almış her yarışmaya yarışmadan önce Merkez Hakem Kurulu tarafından bir gözlemci görevlendirilebilir.

(3) Gözlemcinin görev ve yetkileri şunlardır;

a) İlgili spor dalının yarışma talimatında yer alan kurallara göre teknik ve idari yönden müsabakaların yönetimini izlemek,

b) Müsabakaya katılan idareci ve sporcuların hareketlerini izlemek,

c) Hakemlerin uluslararası müsabaka kurallarına uyup uymadıklarını takip etmek,

ç) Müsabaka alanının iç ve dış olaylarını tespit ve takip etmek,

d) Müsabakayla ilgili düzenleyeceği raporu müsabakanın bitiminden itibaren bir hafta içinde spor federasyonuna göndermek.

(3) Hakemlerin sezon sonuna kadar yönettikleri müsabakalarda gözlemci tarafından verilmiş raporlar MHK tarafından incelenir. Bu raporlara göre, hakemlerin başarı durumları belirlenir. Gözlemci; müsabaka süresince hakemlere ve müsabaka tertip kuruluna herhangi bir şekilde müdahale etmez ve tartışmaya girmez.

Kazanılmış haklar

MADDE 38- (1) Spor federasyonunca daha önceden kazanılmış hakemliklere yönelik haklar saklıdır. Bu Talimatın yayınlanmasını müteakiben var olan hakemliklerin ve spor federasyonunca açılmış hakem kursunda başarılı olan hakemlerin hakları aynen devam eder.

BEŞİNCİ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 39- (1) Bu Talimatta hüküm bulunmayan hallerde, mevzuat hükümlerine aykırı olmamak koşuluyla Yönetim Kurulu karar almaya yetkilidir.

Yürürlükten kaldırma

MADDE 40- (1) 04.07.2018 onay tarihli ve Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü internet sitesinde yayımlanan Türkiye Hava Sporları Federasyonu Sıcak Hava Balonu Hakem ve Gözlemci Talimatı, 04.07.2018 onay tarihli ve

Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü internet sitesinde yayımlanan Türkiye Hava Sporları Federasyonu Planör Hakem ve Gözlemci Talimatı, 25.05.2018 onay tarihli ve Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü internet sitesinde yayımlanan Türkiye Hava Sporları Federasyonu Yelkenkanat Hakem ve Gözlemci Talimatı, 09.07.2021 onay tarihli ve Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü internet sitesinde yayımlanan Türkiye Hava Sporları Federasyonu Hava Modelciliği Hakem ve Gözlemci Talimatı, 22.02.2021 onay tarihli ve Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü internet sitesinde yayımlanan Türkiye Hava Sporları Federasyonu Paraşüt Hakem ve Gözlemci Talimatı, 22.02.2021 onay tarihli ve Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü internet sitesinde yayımlanan Türkiye Hava Sporları Federasyonu Gryocopter Hakem ve Gözlemci Talimatı, 14.05.2024 onay tarihli ve Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü internet sitesinde yayımlanan Türkiye Hava Sporları Federasyonu Yamaç Paraşütü Hakem ve Gözlemci Talimatı 23.05.2024 onay tarihli ve Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü internet sitesinde yayımlanan Türkiye Hava Sporları Federasyonu İnsansız Hava Araçları Hakem ve Gözlemci Talimatı yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 41- (1) Bu Talimat, Bakanlık internet sitesinde yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 42- (1) Bu Talimat hükümlerini Türkiye Hava Sporları Federasyonu Başkanı yürütür.

